

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/163/2017
Identifikačné číslo spisu:	7104899778
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Danica Kočičková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:7104899778.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov: 1/ Q. O., nar. X. X. XXXX, bývajúci v V., Q., 2/ U. O., nar. XX. X. XXXX, bývajúci v V., W., 3/ Y. O., nar. X. X. XXXX, bývajúci v V., Q. a 4/ H. O., nar. XX. XX. XXXX, bývajúca v V., Q., všetci žalobcovia zastúpení ADVOKÁTSKOU KANCELÁRIOU JUDr. Peter Kerecman, spoločnosť s ručením obmedzeným, so sídlom v Košiciach, Rázusova 1, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Kerecman, proti žalovaným: 1/ eurobus a. s., so sídlom v Košiciach, Staničné námestie 9, IČO: 36 211 279, zastúpený splnomocnenkyňou IURISTICO s. r. o., so sídlom v Košiciach, Cimborkova 13, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Kukura, PhD. a 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpená JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 10C/50/2004, o dovolaní žalovanej 1/ a žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/152/2016 zo 16. novembra 2016, takto

rozhodol:

Dovolania o d m i e t a.

Žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté samostatným uznesením súdom prvej inštancie.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplattenia sumy špecifikovanej v petite žaloby, predstavujúcej náhradu nemajetkovej ujmy za stratu blízkej osoby (manželky a matky), ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode spôsobenej zamestnancom žalovanej 1/, ktorá je povinne zmluvne poistená u žalovanej 2/. Okresný súd Košice I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“ alebo „okresný súd“) rozsudkom č. k. 10C/50/2004-508 z 1. februára 2012 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov sumu 8 298,48 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Doplniacim rozsudkom č. k. 10C/50/2004-708 zo 16. novembra 2015 okresný súd v zmysle v tom čase platného a účinného § 166 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb., Občianskeho súdneho poriadku doplnil výrok rozsudku č. k. 10C/50/2004-508 zo dňa 1. februára 2012 tak, že žalobu vo zvyšnej časti zamietol.

2. Proti predmetnému rozsudku okresného súdu v spojení s doplnčiacím rozsudkom sa žalovaná 1/ (výrok, ktorým okresný súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť každému zo žalobcov 1/ až 4/ sumu 8 298,48 €) a žalobcovia 1/ až 4/ (výrok o zamietnutí žaloby o zvyšnej časti) odvolali. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom sp. zn. 11Co/152/2016 zo dňa 16. novembra 2016 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne so žalovanou 2/ každému zo žalobcov po 8 298,48 € ako vecne správny potvrdil. Vo výroku, ktorým okresný súd doplnčiacím rozsudkom žalobu vo zvyšnej časti zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania, odvolací súd rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozsudku odvolací súd uviedol, že odvolacie námietky žalovanej 1/ sú neopodstatnené. Poukázal na to, že právoplatným medzitýmnym rozsudkom okresného súdu č. k. 10C/50/2004-305 z 12. septembra 2008 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/12/2009-370 z 3. marca 2010 boli záväzne posúdené otázky týkajúce sa základu uplatneného nároku a vecnej pasívnej legitímácie žalovaných, vrátane žalovanej poisťovne (žalovaná 2/), preto nemožno tieto otázky posúdiť inak a preskúmať vecnú správnosť právoplatného medzitýmného rozsudku, kde okresný súd riešil aj otázku pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti smrtelnej dopravnej nehody. Zdôraznil, že súd prvej inštancie správne v rámci ďalšieho konania, (ktoré nasledovalo po vydaní medzitýmného rozsudku) riešil už iba otázku výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a skúmal okolnosti majúce pre toto posúdenie z hľadiska kritérií uvedených v § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka právny význam, preto považoval rozsudok okresného súdu v žalovanou 1/ napadnutom výroku o povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť každému zo žalobcov spoločne a nerozdielne sumu 8 298,48 €, do troch dní od právoplatnosti rozsudku za vecne správny. V uvedenej súvislosti odvolací súd uviedol, že rozsudok okresného súdu v časti napadnutej odvolaním žalobcov, v ktorej okresný súd doplnčiacím rozsudkom žalobu vo zvyšnej časti zamietol a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a v uvedenom rozsahu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie, pretože po preskúmaní správnosti záverov okresného súdu premietnutých do žaloby vo zvyšnej časti zamietajúceho výroku dospel k záveru, že odvolacie námietky žalobcov sú opodstatnené, keďže okresný súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy nevzal do úvahy všetky rozhodujúce skutkové okolnosti, ktoré vyplynuli z vykonaných dôkazov a nevykonával žalobcami navrhnuté dôkazy.

3. Proti predmetnému rozsudku odvolacieho súdu v spojení s doplnčiacím rozsudkom, t. j. v celom rozsahu podala žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka 1/“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 420 písm. f/ zákona č. 160/2015 Z. z., Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“) argumentujúc tým, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V uvedenej súvislosti dovolateľka 1/ namietala, že odvolací súd rozsudok v potvrdzujúcej časti nedostatočne odôvodnil, keď nedal odpoveď na jej odvolacie námietky a dôvody odvolania uvedené v odvolaní a len sa stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie. Poukázala pritom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva a na judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky a zdôraznila, že právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré dáva jasne, právne korektne a zrozumiteľne odpovede na všetky právne a skutkové otázky, ktoré sú vo veci podstatné a právne významné, je súčasťou práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Zdôraznila, že nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia zakladá aj v zmysle judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušenie základného práva na spravodlivý proces, čo odvolací súd nebral na zreteľ, pretože nedal odpoveď na špecifické otázky dovolateľky 1/, týkajúce sa aplikácie ustanovenia § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorá kladie zvýšené nároky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Žalovaná 1/ v dovolaní odvolaciemu súdu ďalej vyčítala, že svoje rozhodnutie založil na vlastných záveroch, ku ktorým dospel bez „priameho zistenia skutkového stavu“, keď vo vzťahu k žalobe vo zvyšnej časti zamietajúceho výroku nevykonával žiadne dokazovanie, vo veci nenariadil pojednávanie a k svojím záverom o nesprávnom uvedeného výroku dospel len na základe obsahu spisu, teda dôkazov, ktoré vykonával a vyhodnotil súd prvej inštancie. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/152/2016 zo dňa 16. novembra 2016 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie aj žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľka 2/“). V dovolaní uviedla, že prípustnosť dovolania odôvodňuje v zmysle ustanovenia § 420 písm. e/ C. s. p. tým, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, resp. nesprávne obsadený súd a tiež v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V podaní zo dňa 29. júna 2017 zobrala dovolanie čiastočne späť a to v rozsahu odvolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e/ C. s. p., preto dovolací súd na uvedený dovolací dôvod ďalej neprihliadal. Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p. dovolateľka 2/ v dovolaní uviedla, že súd prvej inštancie a aj odvolací súd dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd spadá pod rozsah krytia povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, s čím sa nestotožňuje, pretože takýto záver súdov oboch inštancií vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala pritom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2009 a sp. zn. 3 Cdo 176/2012, ako aj na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 137/2007, pričom uviedla, že ak by aj „teoreticky pripustila, že pod pojem škoda na zdraví podľa zákona č. 381/2001 Z. z. je možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, tak je potrebné zaoberať sa všetkými atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, a to protiprávnosťou konania, vznikom škody a v konečnom dôsledku aj príčinnou súvislosťou medzi nimi, s čím sa tak okresný súd ako ani súd odvolací vôbec nezaoberal. Nesprávne právne posúdenie veci sa podľa dovolateľky 2/ týka aj spôsobu akým boli žalované 1/ a 2/ zaviazané na plnenie (spoločne a nerozdielne), pričom súdy oboch inštancií neuviedli podľa akého zmluvného či zákonného ustanovenia by mali byť žalované 1/ a 2/ solidárne zaviazané. Žalovaná 2/ v dovolaní ďalej uviedla, že pokiaľ mal odvolací súd za to, že okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav veci pokiaľ ide o výšku nemajetkovej ujmy, tak touto vadou je postihnuté celé konanie, preto bolo potrebné zrušiť celý rozsudok, nielen výrok o čiastočnom zamietnutí žaloby. Navrhla, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/152/2016 zo dňa 16. novembra 2016 zmenil tak, že žalobu voči žalovanej 2/ zamietne.

5. V podaní zo dňa 23. mája 2017 sa žalobcovia 1/ až 4/ (ďalej len „žalobcovia“) vyjadrili k obsahu dovolania žalovanej 1/, kde uviedli, že z dovolania žalovanej 1/ vyplýva, že podaným dovolaním napáda všetky výroky rozsudku odvolacieho súdu. Prípustnosť dovolania odôvodňuje ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p., v zmysle ktorého však dovolanie proti zrušujúcemu výroku, ktorým sa konanie nekončí nie je prípustné, preto je irelevantná argumentácia žalovanej 1/, že odvolací súd vo vzťahu k zrušujúcemu výroku uskutočnil vlastné závery bez priameho zistenia skutkového stavu. Žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1/ ďalej uviedli, že dovolanie nie je prípustné ani proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, pretože nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku nezakladá zmatečnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovanej 1/ ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol a pre prípad, že dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné, aby dovolanie žalovanej 1/ zamietol, nakoľko výhrada žalovanej 1/ týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku je neopodstatnená.

6. V podaní z toho istého dňa sa žalobcovia vyjadrili aj k obsahu dovolania žalovanej 2/, pričom uviedli, že pokiaľ žalovaná 2/ v dovolaní poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 168/2012 a sp. zn. 3 Cdo 176/2012, tak závery týchto rozhodnutí najvyššieho súdu nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, pretože vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12, Katarína Haasová, kde Súdny dvor EÚ formuloval jasný záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V uvedenej súvislosti poukázali žalobcovia vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ na článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti a na článok 1 ods. 1 a 2 smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa

poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ktoré sa majú vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalovanej 2/ ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol a pre prípad, že dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je prípustné, aby dovolací súd dovolanie žalovanej 2/ ako nedôvodné podľa § 448 C. s. p. zamietol.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podané žalovanou 1/ bolo podané včas (§ 427 C. s. p.) a naň oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p. skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ treba odmietnuť. Pokiaľ ide o dovolanie žalovanej 2/, dovolací súd dospel k záveru, že žalovaná 2/ nebola vzhľadom na nižšie uvedené skutočnosti oprávnená podať dovolanie, preto dovolací súd dovolanie žalovanej 2/ ako podané neoprávnenou osobou podľa ustanovenia § 447 písm. b/ C. s. p. odmietol.

8. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorým je možné napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu pri splnení zákonom stanovených predpokladov a podmienok. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 C. s. p.) a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania, resp. predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

9. Podľa § 419 C. s. p., proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

10. Podľa ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. V predmetnej veci odôvodnila dovolateľka 1/ prípustnosť dovolania z hľadiska ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. tým, že dovolací súd zrušil výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým súd prvej inštancie žalobu vo zvyšku zamietol bez toho, aby doplnil dokazovanie a tiež tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepresvedčivé a arbitrárne.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné súdne konanie spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad na to, aby bola konštatovaná existencia vady vyplývajúcej z § 420 písm. f/ C. s. p. Z hľadiska zákonom vyžadovaných náležitostí na riadne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 393 ods. 2 C. s. p.) možno totiž konštatovať, že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu spĺňa tieto zákonom vyžadované náležitosti. Z jeho obsahu je zrejmé, čoho sa žalobcovia podanou žalobou domáhali a z akých dôvodov, aké bolo stanovisko žalovanej 1/ a 2/ k uplatnenému nároku na náhradu

nemajetkovej ujmy, ktoré skutočnosti mal súd za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil a ako vec právne posúdil, ako aj všetky podstatné dôvody, pre ktoré rozhodol, tak ako rozhodol. Dovolateľka 1/ preto nedôvodne namietala nepresvedčivosť a arbitrárnosť rozsudku odvolacieho súdu. V uvedenej súvislosti dovolací súd uvádza, že za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa (v danom prípade dovolateľka 1/), ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Pre úplnosť dovolací súd ďalej poznamenáva, že pri posudzovaní odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietanej zmätočnosťnej vady v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., neposudzuje správnosť právnych záverov v ňom obsiahnutých, pretože k tomuto kroku by mohol pristúpiť len v tom prípade, ak by bolo dovolanie prípustné.

14. Pokiaľ ide o dovolateľkou 1/ namietanú zmätočnosťnú vadu dovolacieho konania, týkajúcu sa nedoplnenia dokazovania vo vzťahu k zrušujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu, prijatému odvolacím súdom na základe iných záverov k akým dospel súd prvej inštancie, keď žalobu čiastočne zamietol, dovolací súd uvádza, že v tejto časti dovolanie nie je prípustné z toho dôvodu, že zrušujúci výrok dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemá povahu rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

15. So zreteľom na uvedené považoval dovolací súd dovolanie žalovanej 1/ z hľadiska ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. za neprípustné, preto ho podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

16. Dovolanie žalovanej 2/ dovolací súd odmietol podľa § 447 písm. b/ C. s. p. ako dovolanie podané neoprávnenou osobou. Žalovaná 2/ sa proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie neodvolala, z čoho je zjavné, že odvolací súd o jej odvolaní nerozhodoval, a teda jeho rozhodnutie nemožno považovať za rozhodnutie vydané v jej neprospech, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 424 C. s. p. z hľadiska subjektívneho oprávnenia podať dovolanie.

17. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 C. s. p. a podľa ustanovenia § 255 ods. 1 C. s. p. tak, že žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť v dovolacom konaní úspešným žalobcom 1/ až 4/ náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej rozhodne v zmysle ustanovenia § 262 ods. 2 C. s. p. súd prvej inštancie samostatným uznesením.

18. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.